

การอภิปรายแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของกระบวนการ
แนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อย กับการสอนแนะแนวอาชีพในชั้นเรียนที่มีต่อวุฒิภาวะทาง
อาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่
ได้รับการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อยมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใ้
รับการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อยมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใ้
รับการแนะแนวในชั้นเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพของไครท์ส (Crites,
1973 : 11 - 12) ปรากฏว่ามีองค์ประกอบที่แสดงถึงวุฒิ ภาวะทางอาชีพของ
บุคคล 5 ส่วนคือ

1. การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ
2. การมีทัศนคติต่อการทำงาน
3. การมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. ความพอใจในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งในการเลือกอาชีพ
5. การมีความเข้าใจในกระบวนการเลือกอาชีพ

จากการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการแนะแนวอาชีพโดยใช้กระบวนการ
กลุ่มย่อยมีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพทั้ง 5 องค์ประกอบสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใ้
รับการแนะแนวอาชีพในชั้นเรียน ดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และค่าที ($t - test$) ของคะแนนในแต่ละด้านของกลุ่มตัวอย่าง ครั้งทดสอบก่อนการทดลองและครั้งทดสอบหลังการทดลอง

ด้านที่	กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
		\bar{x}	S.D.	t	\bar{x}	S.D.	t
1. การมีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพ	กลุ่มทดลอง	8.5	0.87	1.29	9.25	0.72	2.84*
	กลุ่มควบคุม	7.83	1.57		8.00	1.35	
2. การมีทัศนคติต่อการทำงาน	กลุ่มทดลอง	3.17	1.57	-0.66	7.00	1.15	3.80*
	กลุ่มควบคุม	3.58	1.44		5.25	1.09	
3. การมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	กลุ่มทดลอง	3.00	1.15	0.64	3.67	0.47	2.88*
	กลุ่มควบคุม	2.75	0.72		2.92	0.76	
4. ความพอใจในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งในการเลือกอาชีพ	กลุ่มทดลอง	1.75	0.83	1.31	2.33	0.60	3.25*
	กลุ่มควบคุม	1.33	0.75		1.42	0.76	
5. การมีความเข้าใจในกระบวนการเลือกอาชีพ	กลุ่มทดลอง	3.00	1.08	-1.29	5.17	0.69	2.87*
	กลุ่มควบคุม	3.67	1.43		4.08	1.12	

$P > .01$

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที ($t - test$) พบว่า คะแนนจากแบบวัดคุณภาพทางอาชีพในทุก ๆ ด้านของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นมากกว่าคะแนนจากแบบวัดคุณภาพทางอาชีพในทุก ๆ ด้านของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

การที่กลุ่มทดลองที่ได้รับการแนะแนวอาชีพโดยใช้กระบวนการกลุ่มย่อย มีคะแนนพฤติกรรมทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่ได้รับการแนะแนวอาชีพในชั้นเรียน ในทุกด้านขององค์ประกอบพฤติกรรมทางอาชีพ (ดังแสดงในตารางที่ 8) พอจะอธิบายได้ว่าขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ

1. กิจกรรมในกลุ่มย่อย
2. กระบวนการกลุ่ม

โดยที่กิจกรรมในกลุ่มย่อยที่วัดในกลุ่มทดลองนั้น มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

1. เพื่อให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในโลกกว้างทางการศึกษาและอาชีพ
3. เพื่อให้สมาชิกรู้จักวิธีการวางแผนอาชีพ

วัตถุประสงค์ทั้ง 3 ประการ ดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับแนวทฤษฎีการแนะแนวอาชีพของ เฮย์ และ ฮอปสัน (Hay & Hopson, 1972: 464 - 466) และ ไกส์เบอร์ และ มูเร (Gysber & Moore, 1981: 58 - 59) ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมในกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมให้สมาชิกได้มีความรู้ความเข้าใจในตนเอง เกี่ยวกับความสามารถ ความต้องการ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยมและจุดเด่นของตนเอง สามารถวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลและเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง กิจกรรมในครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 14 ซึ่งได้แก่ " เสนอประวัติชีวิต " " จุดต้องการเป็นอะไร " และ " คุณลักษณะส่วนตัวของฉัน " กิจกรรมดังกล่าวได้ส่งเสริมให้สมาชิกเห็นภาพรวมของตนเอง มีความเข้าใจและรู้จักตนเองตามความเป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทฤษฎีการแนะแนวอาชีพของเฮย์ และ ฮอปสัน (Hay & Hopson , 1972 : 464) ไกส์เบอร์ และ มูเร (Gysber & Moore, 1981 : 58) ที่ว่า บุคคลควรมีความรู้ ความเข้าใจในตนเอง สามารถวิเคราะห์คุณลักษณะของตนเองที่เกี่ยวกับความสนใจ ความต้องการ ความถนัดและความสามารถเพื่อการตัดสินใจและการวางแผนชีวิตในอนาคต กิจกรรมดังกล่าวมีส่วนในการเพิ่มพฤติกรรมทางอาชีพของสมาชิก ซึ่งเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 8 ได้แก่ องค์ประกอบพฤติกรรมทางอาชีพในข้อ 1, 2

และ 3 คือ การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ การมีทัศนคติต่อการทำงานและการมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง ซึ่งส่งผลให้สมาชิกตระหนักถึงตนเองว่ามีความสนใจ ความต้องการ ความสามารถ ค่านิยมและมีความถนัดในคำานใด ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพโดยเปรียบเทียบกับคุณลักษณะของอาชีพที่ตนสนใจ ทำให้สมาชิกเกิดทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ นอกจากนี้สมาชิกเริ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นในการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง ซึ่งคะแนนของกลุ่มทดลองใน 3 องค์ประกอบนี้ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่ากิจกรรมในกลุ่มย่อยดังกล่าว มีส่วนในการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไดนุซโซ (Dinuzzo, 1977 : 6529 - A) เจเตอร์ (Jeter , 1977 : 6557 - A) และไฮก (Haig : 1981 : 3882 - A) ที่ว่ากิจกรรมกลุ่มที่ส่งเสริมให้บุคคลได้รู้จักตนเอง รู้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และสามารถประเมินตนเองตามความเป็นจริง มีส่วนทำให้บุคคลมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้นในคำาน การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ การมีทัศนคติต่อการทำงานและการมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง

2. กิจกรรมในกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมให้สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจในข้อมูลทางการศึกษาและข้อมูลทางอาชีพ คือ กิจกรรมครั้งที่ 5 - 6 " โลกกว้างทางการศึกษา" และกิจกรรมครั้งที่ 7 - 8 " โลกกว้างทางอาชีพ" กิจกรรมดังกล่าวได้ส่งเสริมให้สมาชิกทราบว่า มีแนวทางการศึกษาต่อเนื่องจากระดับมัธยมศึกษา 3 ทางไคทั้งสายสามัญและสายอาชีวรวมทั้งไคทราบถึงลักษณะงานอาชีพโดยทั่วไป คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ สถาบันการศึกษาและแหล่งฝึกอาชีพรายได้ ความก้าวหน้าในอาชีพ ตลอดจนความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวทฤษฎี การแนะแนวอาชีพของ เฮย์ และ ฮอปสัน (Hay & Hopson, 1972 : 465) และ ไกส์เบอร์ และ มูเร (Gysber & Moore , 1981 : 58 -59) ที่ว่า บุคคลควรมีความรู้ความเข้าใจในความเกี่ยวพันระหว่างตนเองและสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของตน ซึ่งไคแก่ แหล่งการศึกษา และแหล่งฝึกอาชีพ รวมทั้งมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะงานอาชีพต่าง ๆ กิจกรรมดังกล่าวมีส่วนในการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของสมาชิก ซึ่งเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 8 ไคแก่ องค์ประกอบวุฒิภาวะทางอาชีพในข้อ 4 และ 5 คือ การมีส่วน

ร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ และการมีความเข้าใจในกระบวนการเลือกอาชีพ เนื่องจากสมาชิกรู้ความรู้อย่างดีในข้อมูลทางการศึกษาและข้อมูลทางอาชีพ ซึ่งส่งผลให้สมาชิกรู้มีส่วนร่วมในการนำข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม คือ ข้อมูลทางการศึกษาและข้อมูลทางอาชีพมาพิจารณาพิจารณาด้วยกัน เพื่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของตนเอง นอกจากนี้ สมาชิกรู้ความรู้อย่างดีในรายละเอียดของอาชีพต่าง ๆ ที่ตนสนใจ ซึ่งเพิ่มความแน่นอนและความคงที่ในตัวเลือก ตลอดจนมีความเป็นไปได้สำหรับตนเองมากขึ้น ซึ่งคะแนนของกลุ่มทดลองในองค์ประกอบ 2 ข้อนี้สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งนี้ จึงพอสรุปได้ว่ากิจกรรมในกลุ่มย่อยดังกล่าว มีส่วนในการเพิ่มคุณภาพทางอาชีพของสมาชิกรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไดนุซโซ (Dinuzzo, 1977 : 6529 - A) เจเตอร์ (Jeter, 1977 : 6537 - A) และ ไฮท์ (Haig, 1981 : 3882 - A) ที่ว่า การให้บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางอาชีพ การรู้จักอาชีพและการค้นหาประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม ทำให้บุคคลมีคุณภาพทางอาชีพสูงขึ้นในด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ และการมีความเข้าใจในกระบวนการเลือกอาชีพที่ถูกต้อง

3. กิจกรรมในกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมให้สมาชิกรู้วิธีการวางแผนอาชีพ คือ มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกลวิธีในการตัดสินใจ สามารถนำข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทางอาชีพมาพิจารณาพิจารณาด้วยกัน แนะนำวางแผนอาชีพของตนในอนาคตได้ กิจกรรมในครั้งที่ 9 ถึง ครั้งที่ 15 ซึ่งได้แก่ กิจกรรม "ทักษะการตัดสินใจ" "อาชีพที่ฉันสนใจ" "หายใจศึกรู้" "หลักในการทำงาน" และ "จุดมุ่งหมายทางอาชีพของฉัน" กิจกรรมดังกล่าวได้ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักกลวิธีในการตัดสินใจที่เป็นระบบ สมาชิกรู้มีโอกาสในการทดลองเลือกอาชีพและรู้รายละเอียดในอาชีพที่ตนเลือก สมาชิกรู้จักแนวทางในการวางแผนชีวิตของตน รู้จักหลักในการทำงานที่ประสบความสำเร็จ และในที่สุดมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้สมาชิกรู้แนะนำวางแผนจุดมุ่งหมายทางอาชีพของตนได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการแนะนำอาชีพของ เฮย์ และ ฮอปสัน (Hay & Hopson, 1972: 465 - 466) และ ไกส์เบอร์ และ มัวร์ (Gysber & Moore, 1981 : 59) ที่ว่า บุคคลควรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวางแผนอาชีพ และรู้จักนำข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทางอาชีพมาพิจารณาพิจารณาด้วยกัน นอกจากนี้บุคคล

ควรตระหนักถึงคุณค่าในการทำงาน ความพึงพอใจในการทำงาน ทลออกจนมีทัศนคติที่ดี
 ต่อการทำงาน กิจกรรมดังกล่าวมีส่วนในการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของสมาชิก ซึ่งเมื่อ
 พิจารณาจากตารางที่ 8 ได้แก่ องค์ประกอบข้อ 1, 2, 3, 4, และ 5 คือ การมีส่วนร่วม
 ร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ การมีทัศนคติต่อการทำงาน การมีอิสระในการตัดสินใจ
 ความพอใจในองค์ประกอบในการเลือกอาชีพและการมีความเข้าใจในกระบวนการเลือก
 อาชีพ เนื่องจากสมาชิกรู้จักวิธีการตัดสินใจที่เป็นระบบแนะนำไปทดลองเลือกอาชีพที่ตน
 สนใจด้วยตนเอง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของการเลือกอาชีพ คือ องค์ประกอบ
 ส่วนตนและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้สมาชิกได้รู้จักวิธีการทำงานที่ประสบความสำเร็จของ
 บุคคลในกรณีตัวอย่าง ทำให้สมาชิกเกิดความมั่นใจและเห็นคุณค่าในการทำงานหรือการ
 ประกอบอาชีพของคนต่อไปในอนาคต สุดท้ายสมาชิกมีความมั่นใจในการเลือกอาชีพของ
 ตน มีการวางจุดหมายทางอาชีพของตนในอนาคตโดยมีการพิจารณาสิ่งที่สนับสนุนหรือ
 สิ่งที่เป็นกำลังใจ สิ่งที่เป็นอุปสรรคและวิธีการแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ เป็นการเตรียม
 อนาคตของตนเองอย่างรอบคอบ ไม่ประมาทซึ่งคะแนนของกลุ่มทดลองใน 5 องค์ประกอบ
 นี้สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า กิจกรรมดังกล่าว
 มีส่วนในการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไดนุซโซ (Dinuzzo,
 1977 : 6529 - A), เจเจอร์ (Jejer, 1977 : 6537 - A), สกิน และ
 จอห์นสัน และ จาคอบสัน (Sckene, Johnton, Jacobson , 1979 :
 284 - 296), ราทซ์เบอร์น (Rathburn, 1981: 4727 - A) และ ยองก์,
 ทอดด์ และ เบอร์ตัน (Youngue, Todd & Burton, 1981: 369 - 375) ที่ว่า
 การให้บุคคลรู้จักการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเองตามความเป็นจริง มีทัศนคติทาง
 บวกในการเลือกอาชีพ และการเข้าสู่โลกของงาน รวมทั้งมีความสามารถในการวางแผน
 และวางเป้าหมายอาชีพในอนาคต ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้บุคคลมีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้นใน
 ก้าว การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ การมีทัศนคติต่อการทำงาน การมี
 อิสระในการตัดสินใจ ความพอใจในองค์ประกอบ ในการเลือกอาชีพและการมีความเข้าใจ
 ในกระบวนการเลือกอาชีพ

ปัจจัยประการที่ 2 ที่ส่งเสริมให้กลุ่มทดลอง มีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพสูงขึ้น
 ได้แก่ กระบวนการกลุ่ม ซึ่งกระบวนการกลุ่มมีลักษณะเฉพาะดังนี้

1. มีผู้นำกลุ่ม
2. มีสมาชิกในกลุ่ม
3. สมาชิกมีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
4. สมาชิกมีการเปิดเผยตนเองและยอมรับตนเอง
5. สมาชิกมีการยอมรับผู้อื่น และเข้าใจผู้อื่น
6. สมาชิกมีการอภิปรายซักถามปัญหาและแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาซึ่งกันและกัน

กระบวนการกลุ่มดังกล่าวได้มีส่วนในการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มทดลอง ซึ่งพอจะอธิบายได้ดังนี้

ก. การดำเนินการแนะแนวอาชีพโดยใช้กระบวนการกลุ่มย่อยได้เป็นไปตามลำดับ ชั้นของกระบวนการกลุ่มซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ตามที่โทรทเซอร์ (Trotzer, 1977: 52-53) และโอลสัน (Ohlson, 1976: 83-84) ได้เสนอมาโดยแบ่งเป็น 5 ระยะด้วยกัน กล่าวคือ ระยะเริ่มแรกของกลุ่มสมาชิกจะมีปฏิริยาลบและต่อต้านกลุ่ม ซึ่งจากการวิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มระยะเริ่มแรก สมาชิกส่วนใหญ่ยังมีความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน สมาชิกบางคนแสดงการต่อต้านและไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มดังเช่นสมาชิกคนหนึ่งได้บอกกับกลุ่มว่า "มลออยากเรียนต่อ แต่ แต่ก็คิดว่าคงเรียนต่อไม่ได้เพราะมีปัญหา...." เมื่อกลุ่มถามว่ามีปัญหาอะไรพอจะบอกกลุ่มได้ไหม สมาชิกคนนั้นก็ยังไม่ยอมบอก

กระบวนการกลุ่มขั้นที่สอง สมาชิกมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันและรู้สึกมีความมั่นคงปลอดภัยแล้ว สมาชิกจะเกิดการยอมรับตนเองและผู้อื่น ตลอดจนมีความเห็นใจที่จะให้กลุ่มช่วยแก้ปัญหาของตน และรู้สึกปลอดภัยในการที่จะอภิปรายปัญหาในกลุ่ม ซึ่งจากการวิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มระยะต่อมา สมาชิกบางคนกล้าที่จะพูดในเรื่องที่เป็นปัญหาของตน กล้าเปิดเผยตนเอง เช่น "การเรียนตอนนี้แย่ง เข้ากับทางบ้านไม่ได้ อ้อ รู้สึกพ่อแม่ไม่เข้าใจเรา...." ซึ่งกลุ่มได้แสดงความเห็นใจโดยบางคนยื่นมือไปสัมผัส บางคนโอบไหล่และให้ข้อคิดเห็นแก่สมาชิกผู้นั้น สมาชิกส่วนใหญ่จึงกล้าที่จะพูดถึงเรื่องของตนเองให้กลุ่มฟัง ตลอดจนยอมรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเพิ่มมากขึ้น

กระบวนการขั้นที่สาม สมาชิกมีความรับผิดชอบที่จะยอมรับ แสดงข้อคิดเห็นและช่วยแก้ปัญหาให้กับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกรู้สึกว่าตนเป็นเจ้าของกลุ่มโดยแท้จริง ซึ่งจากการวิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มระยะต่อมา สมาชิกเริ่มมีความรับผิดชอบต่อกลุ่มมากขึ้น มีความใส่ใจต่อกกลุ่มเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนมีการอภิปราย และแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ทั้งเช่นกลุ่มได้ให้ข้อคิดเห็นต่อเพื่อนสมาชิกผู้หนึ่งว่า "อ้าวควรจะไปเรียนต่อสายสามัญ แผนกวิทย์-คณิต เมื่อจบก็เข้ามหาวิทยาลัย เรียนคณะเภสัชศาสตร์จะไ้จบออกมาเป็นเภสัชกรอย่างที่ตัวเองชอบ..."

กระบวนการกลุ่มขั้นที่สี่ เมื่อกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้กับเพื่อนสมาชิกแล้ว สมาชิกเริ่มเข้าใจปัญหาของตน พยายามหาวิธีการในการแก้ปัญหาของตนและของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม มีการร่วมกันวางแผนในการแก้ปัญหาในกลุ่ม รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมในทางบวกและอยู่ในโลกของความเป็นจริงมากขึ้น สมาชิกมีการอภิปรายปัญหาในกลุ่มอย่างเปิดเผยและสมาชิกมีความแน่ใจในสิ่งที่ตนตัดสินใจมากขึ้น ตลอดจนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนสมาชิกในกลุ่มด้วยความจริงใจ ซึ่งจากการวิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มระยะต่อมา สมาชิกมีการยอมรับและมีความเข้าใจตนเองมากขึ้น มีข้อมูลทางการศึกษาและข้อมูลทางอาชีพมากขึ้น สมาชิกมีการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในกลุ่มอย่างกว้างขวาง สมาชิกส่วนใหญ่เริ่มมีการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ตนสนใจ ใ้รวมทั้งมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น สมาชิกมีการวางแผนของตนในแนวทางการศึกษาต่อและแนวทางการประกอบอาชีพ สมาชิกเริ่มมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพและเห็นคุณค่าในการทำงาน ทั้งสมาชิกผู้หนึ่งได้บอกกับกลุ่มว่า "ท้าย ตัดสินใจอย่างแน่นอนแล้วว่า จะไปสอบเข้าพิชชการพระนคร เมื่อจบแล้วคงทำงานด้านธุรกิจ และคิดว่า อ้อ งานค้านี้เหมาะกับตัวเองและตัวเองก็ชอบด้วย..."

กระบวนการขั้นสุดท้าย สมาชิกมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นในการที่จะนำสิ่งที่ได้จากกลุ่มไปใช้ในชีวิตของตน สมาชิกมีการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ยอมรับการแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม มีความแน่วแน่ในสิ่งที่กระทำต่อไป เพื่อนำมาซึ่งความสำเร็จในอนาคต ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สิ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มระยะสุดท้าย สมาชิกมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นในการที่จะดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต

ข. จากกระบวนการกลุ่มที่กล่าวมาทั้งหมด ทั้งแต่ละระยะเริ่มแรกจนถึงระยะสุดท้าย มีส่วนในการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพ ของสมาชิกดังต่อไปนี้

- 1) ประสพการณ์กลุ่ม ส่งผลให้สมาชิกมีความเข้าใจในตนเอง มีการยอมรับตนเองและเห็นคุณค่าในตนเอง ในการที่จะเป็นเจ้าของชีวิตของตน สามารถกำหนดแนวทางชีวิตได้ด้วยตนเอง ทำให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นและมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเองมากขึ้น ซึ่งส่งเสริมวุฒิภาวะทางอาชีพ ในองค์ประกอบที่ 1 และ 3 คือ การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ และการมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง ให้กับสมาชิก
- 2) ประสพการณ์กลุ่ม ส่งผลให้สมาชิกมีความเข้าใจผู้อื่น ยอมรับผู้อื่นเปิดใจกว้าง ที่จะยอมรับประสพการณ์ภายนอก ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ ข้อมูลทางการศึกษา และข้อมูลทางอาชีพ ตลอดจนแนวความคิดที่ถูกต้องในการเลือกอาชีพในอนาคต ทำให้สมาชิกเกิดทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ เห็นคุณค่าในการทำงานและมีความเข้าใจในกระบวนการเลือกอาชีพที่ถูกต้องแน่นอน ไม่เปลี่ยนการเลือกอาชีพไปเรื่อย ๆ ซึ่งส่งเสริมวุฒิภาวะทางอาชีพ ในองค์ประกอบที่ 1, 2 และ 5 คือ การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ การมีทัศนคติต่อการทำงาน และการมีความเข้าใจ ในกระบวนการเลือกอาชีพที่ถูกต้อง
- 3) ประสพการณ์กลุ่ม ส่งผลให้สมาชิก ได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของคน และปัญหาของกลุ่ม มีการแสดงความคิดเห็นและอภิปรายปัญหากันอย่างกว้างขวาง ทำให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพที่เกิดขึ้นทั้งหมด นอกจากนั้นสมาชิกได้ทราบแนวทางในการแก้ปัญหาของคน ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางบวก โดยสมาชิกแต่ละคนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทำให้สมาชิกเกิดความพึงพอใจ และมีความมั่นใจในอาชีพที่ตนเลือกในอนาคต ซึ่งส่งเสริมวุฒิภาวะทางอาชีพ ในองค์ประกอบที่ 1, 4 และ 5 คือ การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ ความพอใจในองค์ประกอบของการเลือกอาชีพและการมีความเข้าใจในกระบวนการเลือกอาชีพที่ถูกต้อง

จากผลที่เกิดขึ้นกับสมาชิกดังกล่าวข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า กระบวนการกลุ่มมีส่วนในการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคลาร์ค,

1977: 1816 - A), ไดนูซโซ (Dinuzzo, 1927: 6529 -) และจอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson, & Johnson, 1981 : 70-71) ที่ว่า ประสพการณ์กลุ่ม ส่งผลให้บุคคลมีการยอมรับตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และ เห็นภาพรวมของตนเองอย่างเด่นชัด มีการพัฒนาทัศนคติและความสามารถในการตัดสินใจ เลือกอาชีพตามความเป็นจริง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคล

การที่กลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแนะแนวอาชีพในชั้นเรียน มีคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพต่ำกว่ากลุ่มทดลอง อาจเนื่องมาจาก

1. กระบวนการสอนในชั้นเรียน กลุ่มควบคุมมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เกี่ยวกับกลุ่มทดลอง แต่กระบวนการสอนหรือการดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียน ส่งผลต่อการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนได้น้อย

1.1 กระบวนการสอนในชั้นเรียน ไม่เอื้ออำนวยให้นักเรียนเกิดการยอมรับตนเอง ยอมรับผู้อื่น และเปิดใจกว้างที่จะยอมรับประสบการณ์ภายนอก เนื่องจากนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันน้อย นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน นักเรียนยังมีความไม่มั่นใจว่าตนจะเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ ในชั้น ดังนั้น นักเรียนส่วนใหญ่จึงไม่กล้าเปิดเผยตนเอง หรือ เล่าปัญหาของตนให้เพื่อนฟัง นอกจากนั้นการใส่ใจในการรับฟังเรื่องราวหรือปัญหาของผู้อื่น มีน้อยจึงทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจตนเอง และผู้อื่นอย่างดองแท้ ซึ่งส่งผลให้การเป็นเจ้าของชีวิตหรือการกำหนดแนวทางชีวิตของตน ตลอดจนการมีความเชื่อมั่นและมีอิสระในการตัดสินใจ เลือกอาชีพด้วยตนเองเกิดขึ้นน้อย รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพและการมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกิดขึ้นน้อย เช่นเดียวกัน

1.2 กระบวนการสอนในชั้นเรียน ไม่เอื้ออำนวยให้นักเรียนได้มีการพิจารณาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอภิปรายปัญหาหารือร่วมกันได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากกระบวนการสอนในชั้นเรียนไม่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบต่อการแสดงความคิดเห็น หรือการร่วมมือกันในการแก้ปัญหาของตนและของเพื่อน ดังนั้น การอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นจึงเกิดขึ้นเฉพาะบางคน บางกลุ่ม นอกจากนี้นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการสะท้อนกลับ หรือได้รับข้อเสนอแนะจากเพื่อนในชั้นเท่าที่ควร จึงขาดความเชื่อมั่น

ในสิ่งที่คนจะพูดหรืออภิปราย ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยชัดเจนในข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลทางการศึกษาและข้อมูลทางอาชีพ นักเรียนยังเกิดความลังเลไม่มั่นใจหรือพอใจในสิ่งที่ตนเลือกกว่าจะมีความเป็นไปได้ และมีความเหมาะสมกับตนมากน้อย เพียงใด

2. บรรยากาศในชั้นเรียน บรรยากาศโดยทั่วไปมีลักษณะเหมือนบรรยากาศในการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ซึ่งไม่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความใส่ใจและมีการวิเคราะห์ในข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร เพราะ

2.1 มีเสียงดังรบกวน นักเรียนส่วนใหญ่จะมีการพูดคุยกันหรือหยอกล้อกัน กังนั้นความตั้งใจและการมีใจจดจ่อในข้อมูลต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นน้อยไม่เต็มที่ ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชัดเจนในข้อมูลของตนเอง ข้อมูลทางการศึกษาและข้อมูลของอาชีพ

2.2 ขาดความมีลักษณะส่วนตัว เนื่องจากขนาดห้องเรียนโดยทั่วไปมีขนาดใหญ่ การพูดหรือการอภิปรายในชั้นเรียนมีลักษณะกระจายไปทุกทิศทุกทาง บางครั้งก็ไถ่กันไม่ชัดเจน ถ้าผู้พูดเสียงค่อย จึงมีผลให้ความใส่ใจในการฟังของผู้ฟัง จึงมีเป็นบางขณะ กังนั้น บรรยากาศแห่งความเป็นกันเอง และความอบอุ่นจึงเกิดขึ้นน้อยมาก

3. จำนวนนักเรียน เนื่องจากมีนักเรียนเป็นจำนวนมากในชั้นเรียนหนึ่ง ๆ การติดต่อสื่อสารกันโดยตรงและความเป็นส่วนตัวจึงมีน้อย รวมทั้งการมีส่วนร่วมและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่ม จึงเกิดขึ้นน้อยมาก ซึ่งส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่ไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองเป็นเจ้าของกลุ่ม ในการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ใ้พบบรรลุผลสำเร็จ นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ และการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ดังกล่าวมาแล้ว

จากเหตุผลทั้งสามประการนี้ จึงทำให้นักเรียนในกลุ่มควบคุมมีการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพน้อยกว่ากลุ่มทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยองก์, ทอดด์ และ เบอร์ตัน (Youngue, Todd & Burton, 1981: 369 - 373) ที่ว่าวิธีการสอนแนะแนวอาชีพในชั้นเรียนมีผลต่อการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพใ้้น้อยกว่า

จากสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดพอสรุปได้ว่า การที่กลุ่มทดลองที่ได้รับการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อยมีคะแนนวิภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแนะแนวอาชีพในชั้นเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กิจกรรมในกลุ่มย่อยตั้งแต่ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 15 มีส่วนทำให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในตนเอง มีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลทางการศึกษาและอาชีพ รวมทั้งรู้จักกลวิธีในการตัดสินใจโดยนำข้อมูลส่วนตนและข้อมูลทางอาชีพมาพิจารณาาร่วมกัน และนำมาวางแผนเข้าสู่อาชีพในอนาคตของตนได้ นอกจากนี้กระบวนการกลุ่มที่ดำเนินไปตามลำดับขั้น ทำให้สมาชิกมีการยอมรับตนเองและผู้อื่น มีทัศนคติในการเลือกอาชีพที่ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานและเห็นคุณค่าในการทำงานมีอิสระในการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง มีความพอใจในองค์ประกอบในองค์ประกอบหนึ่งในการเลือกอาชีพ และสมาชิกมีความเข้าใจในกระบวนการเลือกอาชีพที่ถูกต้อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ คือองค์ประกอบของวิภาวะทางอาชีพของบุคคล ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า การแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อย มีผลต่อการเพิ่มวิภาวะทางอาชีพของบุคคลอย่างแท้จริง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย